

Valašský soubor
KAŠAVA

90. beseda u cimbálu

Lukov 10. prosince 2022

Vánoce, ó Vánoce,

aneb

Obrázky z Karlovarska

Jan Podešva (třetí zprava) v odzemu ze scénického bloku Vítajte na valašském bále. Koncert v Divadle pracujících v Gottwaldově (dnes Městské divadlo Zlín), 1986

Miroslav Zikumund (uprostřed) při taneční hře Adam. Valašský bál, Lukov 1983

Ten vánoční čas dočkali sme zas...

*čas hostů očekávaných i nečekaných, zvaných i nezvaných,
čas, kdy večernice svým stříbřitým svitem osvětluje cesty,
kterými k nám přicházejí překvapení.*

*Po léta, možná po generace, hospodyně na štědrovečerním stole
prostírají pro náhodné příchozí.*

*Když do našich domovů a rodin skutečně nečekaný host přišel,
mísí se v nás pocity, které více než přijetí a pohostinství
připomínají překvapení a odmítnutí.*

Každý host, který navštívil náš dům, změnil náš den.

Když zůstal dlouho, změnil náš život.

Obavy ze změn nám nesmí zabránit být přívětiví.

Je tady čas Vánoc, čas bezpodmínečných pozvání,

čas otevřených dveří, čas objetí a přijetí.

Vinšuju vám dobrý deň, výš vodičku než oheň.

VS Kašava

Soubor písní a tanců Dyleň Karlovy Vary

přináší na jeviště lidové písně a tance z nejzápadnější části Čech – z Karlovarska. Je to drsně půvabný kraj, který během 20. století přišel o své kořeny, obyvatele i jazyk, z čehož se vzpomíná dodnes. Oblast má sice zmapované tradiční písně a tance, jejich nositelé však mluvili jiným jazykem než ti, kteří zde dnes žijí.

Soubor Dyleň, který je pojmenován podle nejsevernější hory Českého lesa viditelné také ze sousedního Bavorska a Saska, existuje od roku 1957 a letos oslavil 65 let své činnosti. U jeho zrodu stáli manželé Aleša a Miroslav Balounovi, kteří těsně po druhé světové válce přišli do Karlových Varů jako do svého nového domova. Protože neexistovaly česky psané sbírky písní a tanců dané oblasti, dali se do vlastních sběrů. Obcházeli Čechy i Němce, naslouchali, zapisovali a porovnávali s německými prameny. Jejich rukopisné sbírky byly v 80. a 90. letech vydány a jsou neocenitelným zdrojem materiálu pro činnost regionálních souborů. Dnes má Dyleň tři dětská oddělení, dudáckou muziku a dvě taneční složky: Archivní složku, což jsou velmi vyzrálí tanečníci, kteří v souboru protancovali valnou část svého života, a Jeleny – mladší dospělá a studenty, většinou odchovance dětského souboru. Ti všichni dohromady tvoří Dyleň a vystupují společně doma i v zahraničí. Za dobu své existence vystupoval soubor v 28 zemích.

Lidová hudba regionu Karlovarsko je dynamická a veselá. Písně mají mnohdy jadrné texty. Při tanci se zpívá, tleská, dupe a připíjí. Tance mají krásné názvy jako Rheinland, Kreuzpolka, Spinnradel nebo Schleifer, často se tancují kola a kolečka, zde označovaná jako Runde. Karlovarský kroj je nejzápadnější, který nese znaky českého lidového oděvu. Typická je pro něj barevnost, zcela ojedinělý je pak způsob vázání ženských šátků.

Soubor Dyleň obohacuje kulturní život lázeňského města a obnovuje některé lidové tradice. Před 27 lety se rozhodl organizovat jednu z největších kulturních akcí regionu, Karlovarský folklorní festival, který se koná pravidelně o prvním víkendu v září.

Vánoční jarmáček

Ani letos nechybí na naší besedě u cimbálu tradiční vánoční jarmáček v prostorách foyer. Můžete se těšit na ručně šité hračky a dekorace z rukou Zdeny Vendolové, drobné dárečky z keramiky, porcelánu či drátkované ozdoby najdete u Dity Králové. Jako originální dárek můžete využít na přání malované vánoční baňky či hotovou sadu z vizovické galerie Mariette. KOKOSINY Vám nabídnou kromě výrobků ze dřeva a kokosu také náramky či vánoční svícny. Nechybí ani stánek Valašského souboru Kašava, kde najdete CD naší cimbálové muziky a nejrůznější dárkové předměty.

90. beseda u cimbálu

Lukov 10. prosince 2022

*Vánoce, ó Vánoce,
aneb Obrázky z Karlovarska*

Program

I. obrázek ZABÍJAČKA

tanec Rheinländer
Přijď ty, kmotře
Nejsou lepší řemesníci
tanec Copak je to za řezníčka
Cingili, cingili
O zabijačce všechno to voní
Teče voda, vodička
Dobrý večer, zas tu máme vánoční čas

SPT Dyleň

II. obrázek ANDĚLÉ V NEBI (JAK TO ASI NEBYLO)

U starého dubu tam za stodolou
tanec V nebi si hezky žijeme
Tu stojí Panna Maria
Dvanáctá hodina právě odbila
Maria Panna krmí děťátko
tanec Z nožky na nožku
Už jsme se dost nazpívali

III. obrázek PASTÝŘI

Počkej, má milá, Vánoce přichází
Pranostiky
Ten vánoční čas
Ve městě i ve vukolí
Gloria
Bratři, já jsem slyšel z nebe hlas
Vzhůru, pastuši
Nyní poslyšte, poběžte hned, bratři, sem
lidová hra s jesličkami
Vánoce, ó Vánoce

Změna programu vyhrazena.

Tradiční předpůlnoční kašavské koledování

Ó velmi šťastná hodina; zdobení tradičního vánočního stolu; Ten vánoční čas; lidová vánoční hra Tře krále; Co sa stalo, přihodilo; Panenka Maria po světě chodila; Čas radosti, veselosti; šťastikování; společný zpěv koled.

Po skončení předpůlnočního koledování se hraje k tanci do 1.30 hod.

Účinkují

Soubor písní a tanců Dyleň, Karlovy Vary

Výkonná rada souboru: **Martina Holubová, Veronika Hrnková, Jan Boháč**

Vedoucí taneční Archivní složky: **Eva a Lubor Hankovi**

Vedoucí taneční složky Jeleni v Dyleni: **Eva Němcová, Jan Boháč**

Vedoucí muziky: **Martin Tesař**

Valašský soubor Kašava

Umělecká vedoucí: **Lucie Uhlíková**

Vedoucí taneční složky: **Ondřej Pavlišťík**

Vedoucí dívčího pěveckého sboru: **Tereza Preiningerová**

Umělecká vedoucí CM VS Kašava: **Petra Pavlišťíková**

Primáš CM VS Kašava: **Vojtěch Vlk**

* * *

Program připravili: **Eva a Lubor Hankovi, Petra Pavlišťíková, Tereza Preiningerová,**

Ondřej Pavlišťík

Konferenciérka: **Jana Pluhařová**

Text půlnočního šťastikování: **Kateřina Pešatová**

Produkce: **VS Kašava a Mladá Kašava**

Zvuk a světla: **Marcel Rech, Alois Kopřiva**

Po dobu trvání programu je bufet uzavřen.

Kouření je v celé budově zakázáno.

Besedu finančně podpořilo statutární město Zlín

Zveme Vás na akce Kašavy v sezóně 2022/2023

- 11. prosince 2022, Malá scéna Zlín, Vánoční besídka
- 24. prosince 2022, náměstí Míru ve Zlíně, Štědrovečerní zpívání
- 4. února 2023, Víceúčelová budova Lukov, 50. valašský bál
- 25. února 2023, ZUŠ Zlín, Trnečka – soutěž dětských zpěváků
- 21. května 2023, Malá scéna Zlín, 32. besídka u cimbálu

Klub přátel Kašavy

Jestliže jste pravidelnými návštěvníky akcí Kašavy, ve Vašem kulturním kalendáři určitě nikdy nechybí dvě besedy u cimbálu, valašský bál, besídka dětských folklorních souborů a naše další akce. Staňte se členy Klubu přátel Kašavy a budete moci využívat těchto výhod:

- koupě až šesti vstupenek se slevou 20 %,
- zaslání pozvánek na akce Kašavy,
- prémie při návštěvě lukovských akcí: dnes litr vína za polovinu,
- sleva na nákup ve vybraných obchodech: Pánská móda Sýkora – 20% sleva, kavárna-vinotéka BALKAN EXPRESS – 5% sleva na víno, 15% sleva na útratu v kavárně, Katka Květiny – sleva 15 % na nákup řezaných a hrnkových květin v prodejně Katka Květiny na ulici Havlíčkova 1561, Otrokovice.

Členem Klubu přátel Kašavy se můžete stát vždy na dvě sezóny, slevy tedy můžete využít na šesti akcích. Stačí zaplatit pouhých 400 Kč a vyplnit lístek s údaji pro zaslání pozvánky. Prémie je vyhlašována na každou akci, tedy besedy u cimbálu a bál. Tou dnešní je **litr vína za polovinu**.

Členství v klubu si můžete založit na některé akci Kašavy, nebo nám můžete zavolat, či poslat e-mail na adresu info@soubor-kasava.cz.

Naše radosti a smutky let 2020–2022

Po třech letech nucené pauzy se konečně scházíme, abychom si s Vámi, našimi diváky, navodili neopakovatelnou adventně-vánoční atmosféru. V našem sborníku se zároveň vracíme k další z tradic, kterou jsme byli v době kovidové pandemie nuceni přerušit. Je to naše každoroční ohlédnutí za radostmi, které s Vámi chceme sdílet, a také za smutky, kterým věnujeme tichou vzpomínku. Letos si tak připomeneme pro nás důležité události uplynulých tří let.

V posledním vánočním sborníku (prosinec 2019) jsme si posteskli, že jsme se ten rok nedočkali svatby a vyjádřili naše naděje, že se blýská na lepší časy. Skutečně se tak stalo a do svazku manželského vstoupili tanečnice **Hana Krejčířiková** a Radovan Vítek, tanečnice **Veronika Silná** a Radek Vyvlečka, houslistka **Kateřina Dlabajová** a Jakub Kočička, houslista **Adam Mlýnek** a Dominika Bajtková, tanečnice **Barbora Šimperská** a Lukáš Tomeček. Všem – byť některým s poměrně velkým zpožděním – přejeme mnoho štěstí na společné cestě životem.

Naše budoucí tanečnická základna se nám za poslední tři roky také značně rozrostla. Tanečnice Hana Vítková a Veronika Vyvlečková myslí na příští osudy kašavského Dívčího pěveckého sboru a přivedly na svět dcery **Elenu** a **Adélu**, tanečník Karel Ročák se stal hrdým otcem dcery **Vilemíny**. Radek Vitovský se těší ze syna **Matyáše** a vedoucí taneční složky Ondřej Pavlišťík a vedoucí souborové cimbálové muziky Petra Pavlišťíková ze syna **Vojtěcha**. I řady muzikantů se nám hojně rozšířily. Houslistka Marie Rozumková povila syna **Jonáše**, houslistka Kateřina Kočičková dcerku **Barboru** a klarinetistka Sandra Peprníková prvorozeného **Mikuláše** a o dva roky mladší **Zofii**. Všem dětem i jejich rodičům přejeme především mnoho zdraví a těšíme se, až je budeme moci přivítat v některém z našich dětských souborů.

V letošním roce oslavil šedesáté narozeniny náš dlouholetý spolupracovník a kamarád **Michal Preininger**, který patří k pilířům a stabilním oporám Kašavy. Jeho pozice v souboru se od počátku aktivního členství (konkrétně od roku 1980) postupně proměňovaly. Nejdříve to byla role tanečníka a konferenciéra, jehož zápal a nadšení pro folklor ovlivnily i jeho další směřování ve studiu a v životě (téma diplomové práce *Divadelní prvky v lidovém zvykoslovném obřadu* po studiu divadelní a rozhlasové dramaturgie na DAMU i souběžné externí studium několika semestrů etnografie a folκλο-

ristiky na Filozofické fakultě UK hovoří za vše). I když se Michalův profesní život „odklonil“ do oblasti podnikového managementu, svůj smysl pro umění a lidovou kulturu stále uplatňuje právě v Kašavě. „Otěže“ vedoucího souboru mu někdejší umělecký vedoucí Karel Pavlišník předal v letech 1987–1991. Dobře totiž věděl, že soubor svěřuje do schopných a fundovaných rukou. Michal se uplatnil také jako autor námětů, scénářů a choreografií hudebně-tanečních bloků (*Na tom zlínském rynku* – 1985, *Už tu smrt' nesem* – 1988 a *Neveselé veselé* – 2022), jako autor i režisér řady besed u cimbálu i koncertů v divadle, jako skvělý organizátor zahraničních zájezdů, ale také původce vnitrosouborových aktivit, které se staly tradicí (štěpánské koledování či silvestrovský výšlap na Kopnou) a zakladatel „profesionálně amatérského“ hudebního tělesa *Homola*. V neposlední řadě je to skvělý kamarád, který nezkaží žádnou legraci a vždy podá pomocnou ruku. Patří k těm osobnostem, které zásadním způsobem udržují souborovou kontinuitu. Děkujeme a přejeme všechno nejlepší!

Krásné životní jubileum oslavila v květnu letošního roku naše dvorní choreografka PhDr. Věra Kovářů. K devadesátým narozeninám jsme jí věnovali naši 89. besedu u cimbálu. Spolu s Bartošovým souborem, letos sedmdesátiletým, jsme paní doktorce darem zatancovali některé z choreografií, které pro oba zlínské valašské soubory vytvořila. Oslavenkyni přejeme ještě jednou hodně zdraví a životního optimismu.

Bohužel i výčet smutků je znásobený dlouhým časem, kdy jsme se nemohli vídat na našich besedách. V listopadu 2020 odešel do muzikantského nebe vynikající zpěvák **Josef Laža** (11. 11. 1939 – 14. 11. 2020). Díky svému sytému hlasu a přesvědčivému, srdečnému projevu patřil mezi nejvýraznější mužské interprety valašské lidové písně. Pro mnohé se stal jejím symbolem. I proto jsme jej často zvali k účasti v programech našich

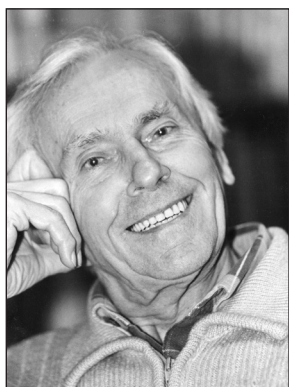

besed u cimbálu a dodnes si rádi použijeme jeho nahrávky nejen s CM Technik, ale také s CM Kašava s primášem Antonínem Bařinkou, první kmenovou kapelou našeho souboru, se kterou úzce spolupracoval.

V únoru 2021 jsme se rozloučili s dlouholetým tanečníkem Kašavy **Janem Podešvou** (25. 10. 1942 – 9. 2. 2021). Ač rodem Valach z Kašavy, stal se tanečníkem zlínského Slováckého souboru Vonica a jako mnozí další jej opustil

poté, co byl v roce 1974 z vedení tělesa nuceně „odejit“ Karel Pavlišťík. Když Kašava v roce 1980 postoupila do krajského kola soutěže folklorních souborů a taneční složka byla zároveň náhle významně oslabena odchodem tanečníků na vojenskou službu, obrátil se tehdejší vedoucí souboru Jiří Perůtka na své spolupracovníky z někdejšího podniku Svit, s nimiž se znal coby bývalý člen Bartošova souboru (oba kolektivy nacvičovaly v tehdejším Závodním klubu n. p. Svit – dnes Dům kultury) a přivedl do Kašavy hned tři zdatné a vyzrálé tanečníky – Ivo Geržu, Jiřího Havla, řečeného Čápa, a Honzu Podešvu. Po celé osmdesáté roky patřili pak všichni tři k oporám VS Kašava. S Janem Podešvou se na pohřbu rozloučili nejen jeho přátelé z Kašavy, ale také členové mužského pěveckého sboru Mužáci ze Zlína, jehož byl dlouholetým členem a s nímž společně s Kašavou vystoupil na řadě společných vystoupení.

Byli jsme vždycky pyšní na to, že mezi příznivce Kašavy patřil i cestovatel a spisovatel **Miroslav Zikmund** (14. 2. 1919 – 1. 12. 2021). Vynechal jen málokterou besedu u cimbálu či koncert v Městském divadle a k jeho stým narozeninám jsme mu přáli v našem posledním vánočním sborníku v roce 2019. Jeho odchod, byť v úctyhodném věku 102 let, patří mezi naše smutky oprávněně.

Na jaře letošního roku jsme se ve zlínském kostele loučili se zpěvákem, tanečníkem a mistrem lidové umělecké výroby **Františkem Zuskou** (14. 9. 1932 – 29. 3. 2022). Byl významnou postavou Slováckého souboru

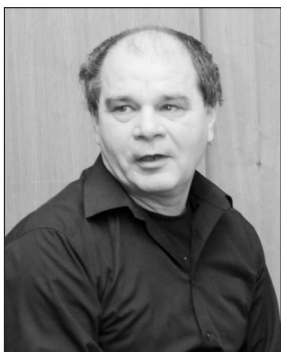
Vonica a roky vedl dětský soubor Vonička, kterým coby taneční přípravkou prošla

i řada tanečnic a tanečníků našeho souboru. I díky přátelství s Karlem Pavlišťíkem se František Zuska stal příznivcem Kašavy a v Lukově jsme jej na besedách a bálech rádi potkávali. Byl snad vždy v dobré náladě a vyzářoval z něj optimismus a pohoda. Jím vyráběné slaměné ozdoby jistě znají mnozí z vás také z pozvánek a sborníků našich

vánočních besed, včetně toho letošního. Františka Zusku budeme postrádat nejen my, ale také členové mužského pěveckého sboru Mužáci ze Zlína. Čest jeho památce.

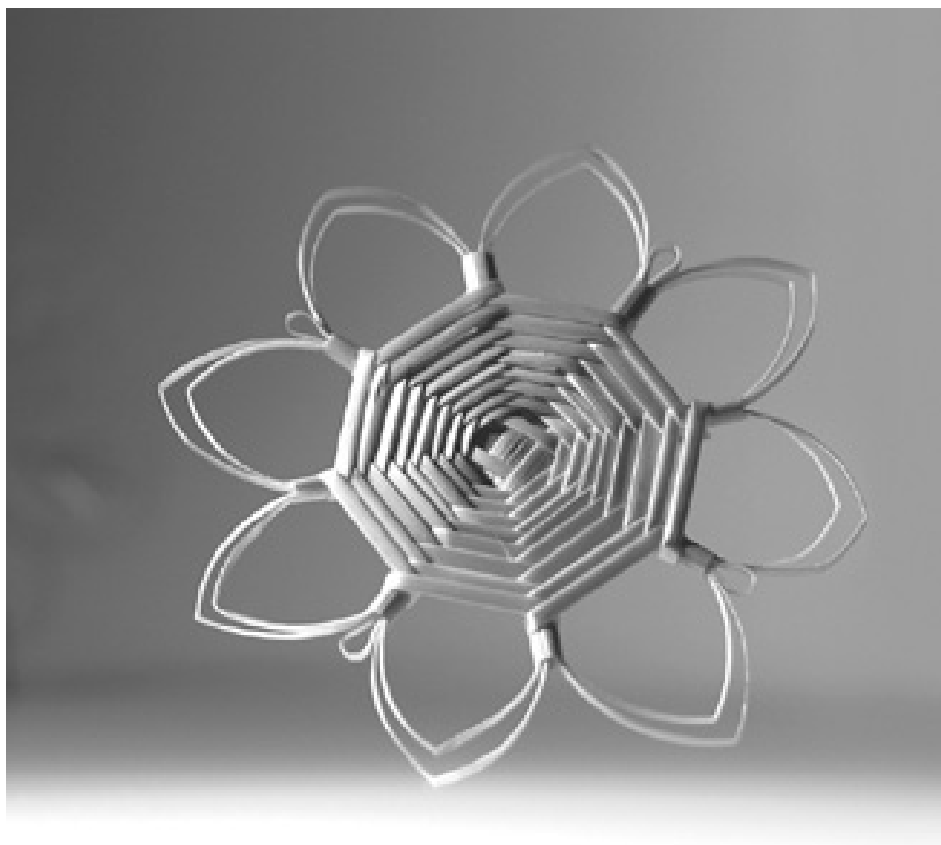
V dubnu letošního roku jsme vzdali poslední poctu bývalému předsedovi JZD Podhoran Fryšták **Josefu Kramplovi** (1942–2022). Patřil mezi naše příznivce a zasloužil se o to, že soubor Kašava měl v osmdesátých letech v Podhoranu, který byl jeho tehdejším zřizovatelem, oporu a podporu nejen finanční.

V září letošního roku nás náhle opustil klavírista a hudebník **Richard Dvořák** (7. 4. 1956 – 22. 9. 2022). Tento vynikající skladatel scénické hudby, který byl profesně spjat především s Městským divadlem Zlín, byl po dlouhých osm let také korepeditorem jak naší taneční složky, tak taneční přípravky. Ačkoli Vám, návštěvníkům našich setkání s folklorem či jiných vystoupení, zůstával skryt, pro nás byl při pátečních zkouškách i víkendových soustředěních důležitým pomocníkem. Velmi jej postrádáme.

Přejeme si do nového roku, aby naše smutky byly co nejmenší a naopak naše radosti co největší.

Vaše Kašava

***Děkujeme Vám za Vaši přízeň
a přejeme hodně štěstí a zdraví
v novém roce 2023***

Valašský soubor Kašava, Mladá Kašava
a dětské folklorní souborky
Fryštáček, Kašavjánek, Lukovjánek a Maryjánek

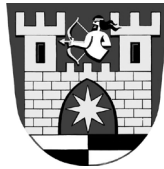
Naši činnost podporují

MINISTERSTVO
KULTURY

Obec Kašava

Obec Lukov

Město Fryšták

Michal Preininger se svou budoucí manželkou Magdalenou. Taneční maraton folklorních souborů, Závodní klub n. p. SVIT Gottwaldov (dnes Dům kultury Zlín), 1984

František Zuska na oslavě svých padesátin (vlevo K. Pavlišťík a M. Preininger). Gottwaldov, 1982

Programový sborník 90. besedy u cimbálu Valašského souboru Kašava

Redakce: Kristýna Kubíčková, Lucie Uhlíková, Petr Zbranek

Fotografie: archivy účinkujících

Vydal: Valašský soubor Kašava, z. s., Zlín 2022

www.soubor-kasava.cz, info@soubor-kasava.cz

Tisk: Střední průmyslová škola polytechnická - Centrum odborné přípravy Zlín,
polygrafické obory

Odjezdy autobusů

0.15 Lukov – Štípa – Jižní Svahy – ZUŠ Štefánikova – nemocnice – Vysoká mez

1.30 Lukov – Fryšták – Jižní Svahy – ZUŠ Štefánikova – nemocnice – Vysoká mez